

Datum 19 mei 2026

Nummer 4725

Onderwerp Raadsbrief Informeren over monitor sociaal domein 2025

Portefeuillehouder Wethouder Van Eekelen

1. Aanleiding

Het college informeert de gemeenteraad jaarlijks over de ontwikkelingen binnen het sociaal domein via een monitor waarin de belangrijkste ontwikkelingen op het vlak van werk en inkomen, de maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp zijn opgenomen. De monitor sociaal domein wordt jaarlijks opgeleverd na afloop van het voorgaande jaar en wordt in dezelfde periode als de jaarrekening, de kadernota en de eerste tussentijdse rapportage opgeleverd.

Voor meer informatie wordt verwezen naar het eerdere iBabs-dossier 4274 raadsbrief informeren over monitor sociaal domein 2024.

2. Inhoudelijke uiteenzetting

De monitor sociaal domein gaat over ontwikkelingen in die delen van het sociaal domein waarin gemeenten door wetgeving een primaire verantwoordelijkheid dragen: de Jeugdwet, Participatiewet, Wet inburgering, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De ontwikkelingen op het vlak van onderwijs, cultuur en sport vallen hierbuiten, deze vormen géén onderdeel van de monitor sociaal domein. De monitor sociaal domein is opgedeeld in 3 deelmonitors: jeugd, werk en inkomen en Wmo. In de monitor zijn de cijfers opgenomen over 2025 met duiding en belangrijke trends en beleidsontwikkelingen.

Jeugdhulp

In 2025 ontvingen 2.272 jeugdigen uit de gemeente Leidschendam-Voorburg jeugdhulp. In 2024 was sprake van een lichte daling van het aantal jongeren met jeugdhulp, maar in 2025 is sprake van een lichte stijging. De stijging is vooral terug te voeren op geestelijke gezondheidszorg (GGZ).

De kosten voor de regionale maatwerkvoorzieningen jeugdhulp blijven stijgen en komen voor 2025 uit op ongeveer € 29 miljoen ten opzichte van € 26,2 miljoen in 2024. Met de kosten voor PGB en inzet van niet-gecontracteerd aanbod komen de kosten voor jeugdhulp voor 2025 op ongeveer € 29,5 miljoen.

De kosten blijven, ondanks positieve effecten vanuit het Actieplan Jeugdhulp, stijgen omdat de ingezette zorg langer duurt of intensiever is of omdat kosten stijgen door (verplichte) kwaliteitsverbetering door bijvoorbeeld het verkleinen van de groepen van 8 naar 6 jongeren per groep bij jeugdhulp met verblijf. Van alle jongeren die jeugdhulp ontvangen maakt 70 procent van de jongeren gebruik van jeugd-ggz.

In raadsbrief 4493 "informereren over Actieplan Jeugd, toegang en de regionale inkoop" is de raad uitgebreid geïnformeerd over de acties die zijn ingezet in 2025 om grip te krijgen op de jeugdhulp. Daarbij werd ook duidelijk dat jeugdhulp geen oplossing is voor vraagstukken die te maken hebben met opvoeding, onderwijs of ouderproblematiek, zoals schulden, vechtscheidingen of psychiatrie. Het is noodzakelijk de oorzaak van de problemen aan te pakken om de vraag naar jeugdhulp te verminderen.

Naast de bovengenoemde raadsbrief is de raad geïnformeerd op de onderstaande momenten:

- Op 13 januari 2025 is het Actieplan Jeugd voor wensen en bedenkingen besproken in de commissie Samenleving (ID 3975);
- In de raadsbrief "vervolg Actieplan Jeugd van maart 2025" (ID 4202) is de brede aanpak van toegang aangekondigd;
- In de eerste helft van 2025 is met hulp van de VNG-tool Verkenninginstrument Toegang een analyse van de staat van de gemeentelijke toegang gemaakt. Deze is op 20 mei 2025 aan de raad gepresenteerd tijdens een beeldvormende raadsbijeenkomst.
- Op 27 mei is de inkoopstrategie vastgesteld om te komen tot inkoop van de regionale jeugdhulp met ingang van 1 januari 2027 (ID 4180).
- Op 23 september 2025 is de Raadsbrief "uitgangspunten sterkere basis voor jeugd" met de raad besproken (ID 4373).

De onderstaande acties zijn ingezet in 2025 en worden in 2026 voortgezet:

- Samenwerking huisartsen - POH Jeugd: inzetten op convenant samenwerkingsafspraken
- Versterken pedagogische basis, inclusief collectief aanbod: alliantie en social design
- Verordening jeugd en stopstrategie: afbakenen
- Inclusieve kinderopvang en onderwijs: onderzoek naar zorgstructuren rondom scholen
- Inzet toetsmedewerker: afbakenen verlengingen jeugdhulp
- Sturen op Wlz: de rekening leggen waar die hoort
- Sturing op maatwerk: sturen op passende hulp voor jeugdigen

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

In 2025 maakten ongeveer 5.000 inwoners gebruik van 1 of meer Wmo voorziening(en), een stijging van bijna 3% ten opzichte van 2024. De meeste cliënten maken gebruik van Woon-, vervoer- of rolstoelvoorziening (WVR) en huishoudelijke ondersteuning (HO). De stijging in het gebruik van Wmo voorzieningen is vooral het gevolg van de verdergaande vergrijzing. Daarnaast is er ook sprake van een toenemende complexiteit in zorgvragen en een krapte op de woningmarkt die beide bijdragen aan een groter beroep op de Wmo. De verwachting is dat het aantal cliënten met een zorgvraag de komende jaren verder zal stijgen. Hiermee komt de houdbaarheid van de Wmo (landelijk) onder druk.

Het gebruik van Wmo begeleiding is in 2025 9% toegenomen. Steeds meer inwoners doen een beroep op individuele begeleiding, waarbij het product 'leren en ontwikkelen' het meest moet worden ingezet. Dit is het duurste product binnen de begeleiding. Deze toename wordt verklaard

doordat het beroep op begeleiding toeneemt en zorgvragen steeds complexer worden. Bovendien ontwikkelingen en de jaarlijkse indexatie van de begeleidingstarieven, vertalen zich ook naar stijgende kosten.

Het aantal inwoners dat gebruik maakt van huishoudelijke ondersteuning in 2025 is 2% toegenomen ten opzichte van 2024. Hiermee lijkt de jarenlange stijging in het aantal inwoners dat gebruik maakt van huishoudelijke ondersteuning iets af te vlakken. De nieuwe tarieven zoals vastgesteld in 2024, alsmede de jaarlijkse indexatie, dragen bij aan een verdere stijging van de kosten voor huishoudelijke ondersteuning.

Een belangrijke ontwikkeling bij de Woon-, vervoer- en rolstoelvoorziening (WVR) is een toename van het aantal scootmobielstallingen. In het kader van de brandveiligheid is er een wijziging in het bouwbesluit, waardoor scootmobielen niet langer gestald mogen worden op een galerij. Dit leidt tot stallingsproblematiek. Het aantal aanpassingen dat verband houdt met het stallen van een scootmobiel stijgt. In 2025 is er meerdere malen noodzaak geweest tot het uitvoeren van dure noodzakelijke woningaanpassingen. Dit werkt door in de kostenstijging van de WVR. Enkele aanpassingen meer of minder kunnen sneller een schommeling in financiën veroorzaken.

Werk en inkomen

De daling van het aantal inwoners met een uitkering zet door. Het aantal inwoners dat een bijstandsuitkering heeft ontvangen in de maand december is gedaald van 1.590 in 2024 naar 1.547 in 2025. Ten opzichte van december 2021 is het aantal bijstandsgerechtigden in dezelfde maand in 2025 gedaald met 176. Landelijk is een lichte stijging zichtbaar in het aantal bijstandsgerechtigden.

Meer dan de helft van de bijstandsgerechtigden in Leidschendam-Voorburg heeft een afstand tot de arbeidsmarkt van meer dan 2 jaar. Dit aandeel is licht gestegen ten opzichte van vorig jaar. Het aandeel dat in 2025 is uitgestroomd uit de bijstand met als reden "werk" of "studie" is 40 procent.

In 2025 is verder ingezet op uitvoering van het re-integratie en participatiebeleid. Maatwerk speelt hierbij een belangrijke rol, waarbij de hulpvraag van de inwoner centraal staat. De inzet van participatieconsulenten voor inwoners die nog niet direct naar werk kunnen worden begeleid, de leerwerkmakelaar voor jongeren tot 27 jaar en de matchmakers voor de doelgroepen banenafpraak en statushouders zijn voortgezet. Deze instrumenten zijn in 2025 geëvalueerd en de raad is hierover geïnformeerd via een raadsinformatiebrief (ibabs 4499).

Regionaal werkcentrum

In 2025 is het Regionaal Werkcentrum Zuid-Holland Centraal in Zoetermeer geopend, waar inwoners van Leidschendam-Voorburg terecht kunnen met hun vragen over werk, studie en of personeel. Om deze dienstverlening ook dichtbij huis aan te kunnen bieden, zijn op 7 juli 2025 een inlooppunt in de bibliotheek in Voorburg en op 17 november 2025 een inlooppunt in de Tuinkamer in Leidschendam geopend. In 2026 volgt een evaluatie van het Werkcentrum.

BUIG-budget

Jaarlijks wordt door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het budget voor de bijstandsuitkeringen (BUIG-budget) voor gemeenten vastgesteld. Dat gebeurt in 3 delen: eerst wordt in het najaar van het voorgaande jaar het voorlopig budget bekend gemaakt, dat wordt vervolgens in het voorjaar bijgesteld met het 'nader voorlopig budget' en dit wordt uiteindelijk in het najaar vastgesteld met het definitieve budget. In 2025 heeft de gemeente een financieel voordeel van €2,17 miljoen. Dit komt door een hogere prijscorrectie dan waarmee vooraf rekening werd gehouden in de 2e Turap 2025.

Minimabeleid

Het aantal inwoners dat een vorm van bijzondere bijstand ontving is de afgelopen jaren vrij stabiel gebleven. Dit geldt ook voor het gebruik van de minimaregelingen. In 2024 is het nieuwe minimabeleid vastgesteld. Dit wordt in 2025 en 2026 gefaseerd geïmplementeerd in de gemeente.

In 2025 zijn onder meer enkele regelingen aangepast, sloot de gemeente zich aan bij de VoorzieningenWijzer en werd er een start gemaakt met de aanbevelingen voor de Ooievaarspas. Via een raadsbrief heeft het college in maart 2026 een uitgebreide update gegeven over de invoering van het nieuwe minimabeleid (ibabs 4645).

Schuldhulpverlening

In 2025 is er meer ingezet op persoonlijk contact bij signalen over betalingsachterstanden van zogeheten vaste lasten-partners, zoals woningcorporaties, energiebedrijven en zorgverzekeraars. Alle signalen van de partners leiden tot een contactpoging via een flyer in de brievenbus, maar het is niet mogelijk om met alle inwoners persoonlijk contact op te nemen. Daarom wordt op basis van prioritering, zoals de hoogte van de schuld of signalen van urgentie, bij een deel van de inwoners persoonlijk contact gezocht. In 2025 is er bij 2.478 inwoners persoonlijk contact gezocht. Wanneer er daadwerkelijk wederzijds contact tot stand komt, is er sprake van bereik. In 2025 zijn er in totaal 1.039 inwoners bereikt, waarvan 477 hulp hebben geaccepteerd.

Ondanks extra inzet op persoonlijk contact, blijft het bereik beperkt en is de hulpacceptatie iets afgenomen. Dit hangt samen met het feit dat inwoners steeds lastig bereikbaar zijn en minder vaak reageren op brieven, e-mails en telefonisch contact. Ook leidt persoonlijk contact niet altijd tot een hulpvraag, bijvoorbeeld omdat de urgentie nog niet wordt ervaren of inwoners terughoudend zijn in het accepteren van ondersteuning.

Daarnaast zijn niet alle effecten zichtbaar in cijfers: contact kan ook een trigger zijn voor inwoners om zelf actie te ondernemen of hulp te zoeken bij het voorliggend veld (bv schuldhulpmaatje of Sociaal service punt), zonder dat dit wordt geregistreerd als hulpacceptatie.

Er zijn meer aanvragen voor curatieve schuldhulpverlening in 2025. Ook is het aantal gestarte bemiddelingstrajecten gestegen. Het aantal gestarte schuldhulptrajecten blijft vrij stabiel. Er is in 2025 een stijging zichtbaar in het aantal succesvol afgeronde trajecten.

Inburgering

In 2025 zijn 380 inburgeraars in begeleiding bij een consulent Inburgering & werk. De gemeente is verantwoordelijk voor de begeleiding van inburgeringsplichtigen bij hun inburgering, gericht op taalverwerving, participatie en toeleiding naar werk of opleiding.

Bij de begeleiding wordt een onderscheid gemaakt tussen (gezins-) migranten en statushouders.

- (Gezins-) migranten zijn personen die naar Nederland zijn gekomen in het kader van gezinsvorming, of andere niet asielgerelateerde redenen.
- Statushouders zijn personen met een verblijfsvergunning asiel. Zij worden door de gemeente actief begeleid bij hun inburgering.

In 2025 is een wachtrij ontstaan doordat nieuwe dossiers niet tijdig opgepakt konden worden. Op 31 december 2025 wachtten er 112 inburgeraars op begeleiding. Het college neemt en verkent de mogelijkheden om de wachtrij terug te dringen. Hierover wordt de raad geïnformeerd in mei 2026 (ibabs 4664).

In gemeente Leidschendam-Voorburg wordt bij de brede intake beoordeeld aan welke leerroute een inburgeraar kan starten:

- De **B1-route** is voor inburgeraars die zich binnen drie jaar kunnen ontwikkelen in de Nederlandse taal tot niveau B1.
- De **onderwijsroute** (O-route) is voor inburgeraars met (studie)ambities, vaak jongeren, die willen doorstromen naar een opleiding op mbo-, hbo- of universitair niveau.
- De **zelfredzaamheidsroute** (Z-route) is voor inburgeraars bij wie het tempo of niveau van de andere routes minder goed aansluit.

De meeste (gezins-)migranten volgen de B1 route. Iets meer dan de helft van de statushouders volgt de B1 route en een derde volgt de Z-route. De wettelijke termijn om aan de inburgeringsplicht te kunnen voldoen is 3 jaar. In 2025 zijn er 85 inburgeringstrajecten afgerond. De toename van de afgeronde inburgeringstrajecten in 2025 komt doordat de eerste groep inburgeraars het einde van hun traject bereiken.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

R.J. den Haan
secretaris

M.W. Vroom
burgemeester

Bijlage behorende bij deze raadsbrief:

- 4725 Monitor sociaal domein – Jeugd
- 4725 Monitor sociaal domein – Werk en Inkomen
- 4725 Monitor sociaal domein - Wmo